

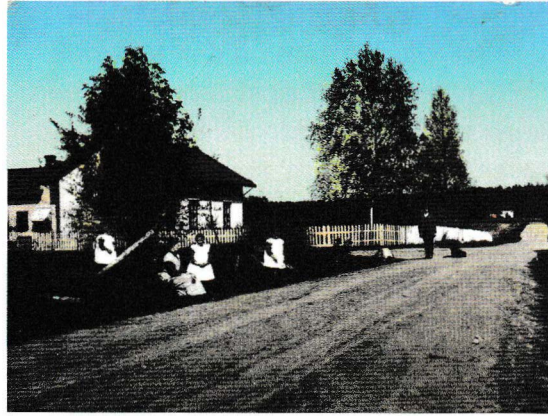
Landhandleriene på Slitu

Av Thor Nilsen

Øierud Landhandleri

Forretningen lå på samme område som dagens Text Shop ligger. Virksomheten ble startet opp i 1882 av *Christian Christensen* (Zulukongen). I 1882 var jernbanen ferdig bygd. Da hadde de butikken først ved jernbanen ved Brødremoen, men flyttet den senere til Øierudkrysset (se historien om Zulukongen i Haakon 2018). Eiendommen er utskilt fra Næringsrud.

Fra starten av 1950-tallet var det fam. Diskerud som eide eiendommen og leide den ut. De bygget også fryseri, som mange i Slitu har et gammelt forhold til. Her kunne vi oppbevare frysevarer i egen boks, avskilt med netting og lås. Det var et veldig godt tiltak før det var vanlig med hjemmefrysere.

Øierud-krysset. Postkort: Jul Aage Krosby.

Anton H. Mysen

Anton H. Mysen kjøpte butikken i 1887 og drev den i tre år, blant annet med melkemottak. Anton var utdannet meierist i København. I 1890 solgte han butikken til Johan Alfred Langvig fra Fredrikstad. I stedet kjøpte han gården

Øierud Landhandler. Postkort: Jul Aage Krosby.

Johan Alfred Langvig som drev Øierud Landhandleri fra 1890. Avisutklipp utlånt av Thor Nilsen.

Sulerud mot Askim-delet og åpnet landhandel der nordre (lille) Sulerud nå ligger, ved veien.

Johan Alfred Langvig

En eventyrer hadde etter mange år kommet hjem til Norge, Langvig var hans navn. Han var fra Fredrikstad, men

pga. sykdom ble han anbefalt å flytte på landet. Etter besøk hos sin svoger som var stasjonsmester på Slitu, besøkte han Øierud landhandel og kjøpte denne av Anton H. Mysen. Langvig hadde i årene før vært både på lofotfiske og tjenestegjort i US Marine i tre år, med besøk både i Jerusalem og Betlehem. Så dette var en bereist mann med mange impulser fra utlandet. Han drev butikken i 18 år, og drev stedet frem til å bli en betydelig handelsplass.

M. Balstad

1908 ble det eierskifte og nå tar M. Balstad over. Han drifter i mange år, men i 1914 anbonserer han at all gjeld må innbetales snarest. Dette tyder på nedleggelse! Gjennom resten av 1914 og mesteparten av 1915 er det aktivitet på Øierud, men da med utsalg av diverse, mer som dagens Outlook-butikker.

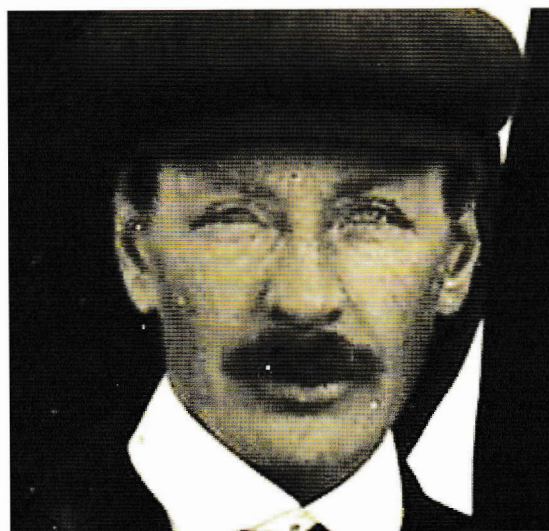
Slitu Handelsforening

9.10.1915 blir det avholdt møte på

Til firmaregistret

er meldt det uansvarlige selskap „Andelsselskapet **Slitu** handelsforening“, som vil drive almindelig assortert landhandel paa Øierud i Eidsberg. Andelskapitalen er veksellende og utgjør nu kr. 8154,54, fordelt paa 110 paa navn lydende andeler. Selskapets formand er Hans Arnesen Ødegård, **Slitu** st.

Avisutklipp med meddelelse om oppstart av andelsselskapet Slitu Handelsforening med Hans Arnesen Ødegård som formann. Slitu Handelsforening ble nedlagt 7/2 1928.

Hans Arnesen Ødegård som drev Slitu Handelsforening. Foto utlånt av Thor Nilsen.

Togrind. Slitu Handelsforening fikk her sin oppstart. De starter opp ordinær drift før jul samme år. *Hans Arnesen Ødegård* var en foregangsmann i dette opplegget, og han var leder i mange år, med *Kristen Bekkevar* som etterfølger. Ellers var flere kjente Slitu-borgere med i driften. At Hans Arnesen Ødegård engasjerte seg i drift på Slitu, viser det som vi har hevdet hele tiden, at de som bor på Trøgstad-siden føler seg som Slitu-innbyggere.

Hans ble født 6.10.1880 i Vestby, og kom til Trøgstad-siden av Slitu i 1908 sammen med mor og syv søsken. Han tok på seg forsørgerbyrden for familien da hans far døde i 1903. Hans var medlem av Trøgstad kommunestyre. Det må også nevnes at han var aktiv med å få inn midler til Slitu foreningshus (Bøndenenes hus). Dessverre ble helsen dårligere og han sovnet inn i stua på Kjesegg Vestre 11.01.1944. Slitu Handelsforening ble nedlagt 07.02.1928.

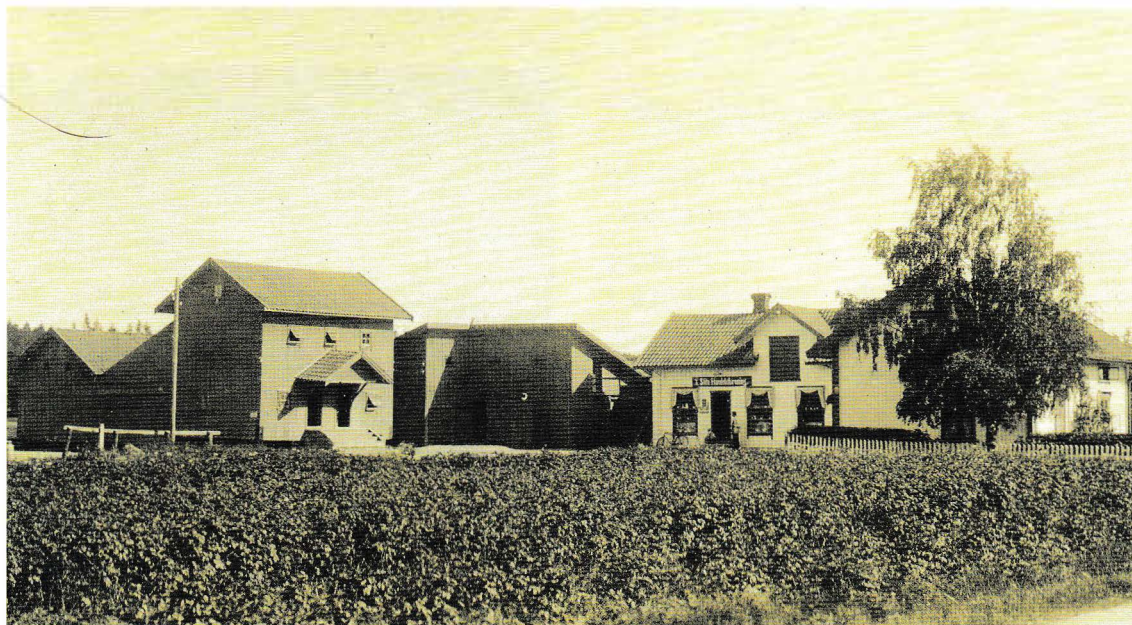
Jakob Andreas Nilsen

Historien fra perioden 1928–1933 er ukjent. *Jacob Andreas Nilsen*, drev Øierud i perioden 1933–1939. Han flyttet da til Askim og etablerte Bekkevold Landhandel.

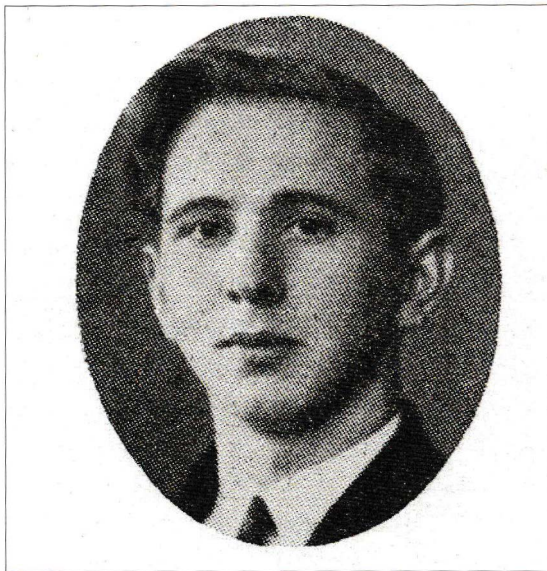
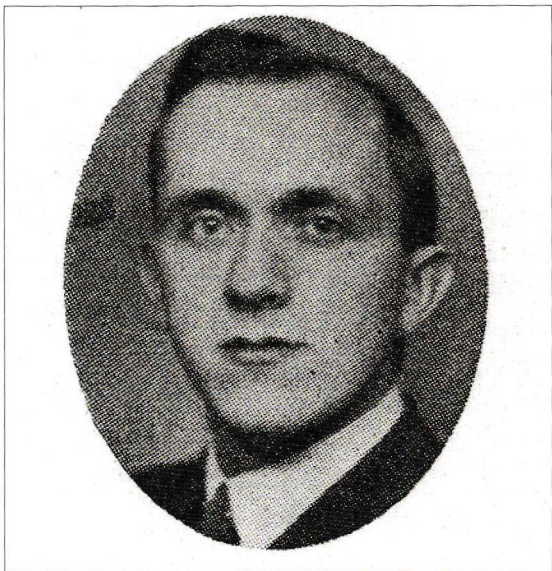
Brødrene Jaavall

I 1939 kjøpte brødre *Erling og Steinar Jaavall* Øierud, Erling var daglig leder. Det er tydelig å se at de gjorde store fremskritt og etablerte Øierud Friluftskafe, baker H. Andersen hadde eget utsalg i forretningen.

Følgende står å lese i avisen i 1943: «Jeg må si at det har blitt forandring i Øierudkrysset. Da bilismen kom, ble det mye havarier, ødelagte biler og kropper på grunn av den dårlige utsikten. Nu har den dygtige kjøpmann Jaavall fått hugget ned trær som hang utover veien og fjernet hekken. Samt i hagen ser vi grønnsaker gro og vokse. På andre siden er det et sagbruk med sjelden god orden, samt en stilig bensinstasjon og en ny

Slitu Handelsforening. Postkort: Jul Aage Krosby.

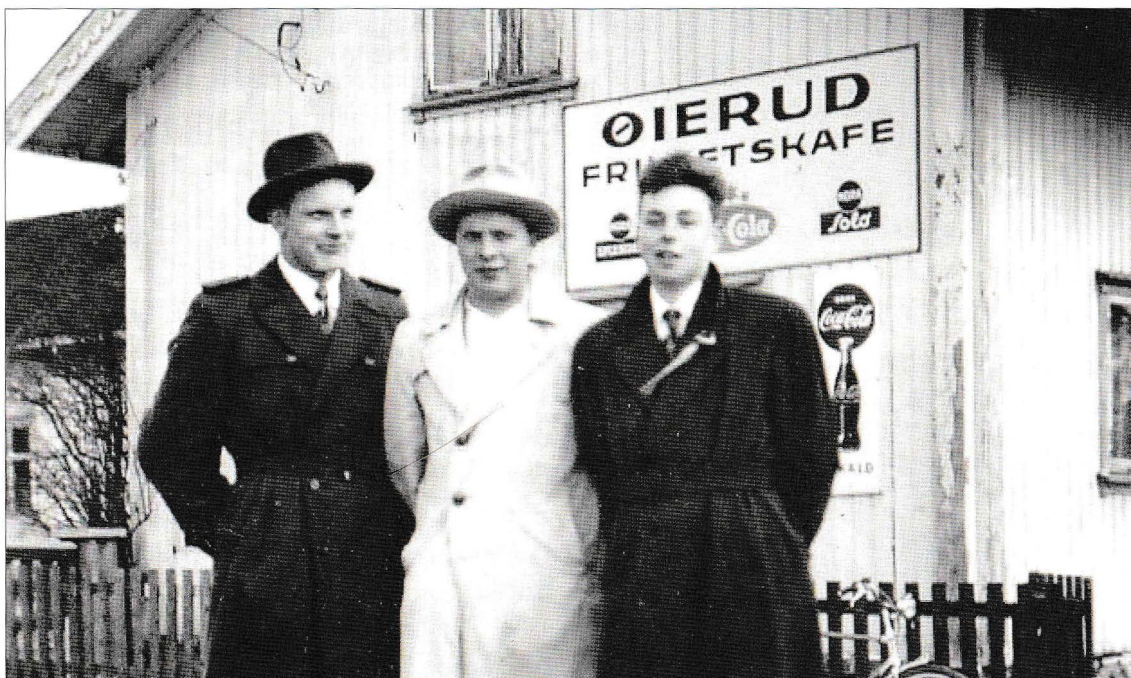

Brødrene Erling og Steinar Jaavall kjøpte Øierud Landhandleri i 1939. Bilder fra «Norges kjøpmenn, Østfold fylke».

funkisvilla Orden er tegn på dyktighet, og orden i det lange løp betyr lykke og god økonomi. Derfor tror jeg at Øierudkrysset har en god fremtid i møte.»

I starten av femti-tallet tok en «fyrrig» nordlending over driften. *Guldbrandsen*

var snartenkt og service-innstilt. Det fortelles at en kunde ville gjerne ha lett-melk; «ingen problem frue, det ordner vi», sa han og blandet ut vann i melken. Ellers var det slik at mye ble oppbevart i løs vekt. Når mel-skuffen skulle tas

Frank Fosser, Ivar Bruer og Kjell Lund foran Øierud friluftskafe Foto utlånt av Thor Nilsen

ut, banket man litt slik at eventuelle uønskede vesen ble borte.

I 1957 flyttet Per Musum fra Togrind opp til Øyerud og drev denne butikken frem til 1959. Eva Lund var blant andre ansatt hos ham.

Alf og Sverre Teig

13.11.1959 overtok brødrene Alf og Sverre Teig butikkdriften. Sverre med familie bosatte seg i sidebygningen, mens Alf var bosatt på Myrås.

Forfatteren må nå innrømme at han og en kompis gjorde «innbrudd» i lagerbygningen der tidlig på 60-tallet.

Heggen og Frøland sorenskriveremb.,
Mysen, 13/11 1959.

Undertegnede Alf Teig, bop. Myrås, Slitu, og Sverre Teig, bop. Øierud, Slitu, tillater seg herved å anmelde til firmaregistret at vi akter å drive handel under firma

Øierud Landhandleri,
Alf Teig, Sverre Teig.
Forretningskontor er i Eidsberg.
Forretningens signatur innehas av
Alf Teig.
Prokura er meddelt Sverre Teig, Slitu, den 12. november 1959.
Alf Teig, Sverre Teig.
Registrert i dag.
Heggen og Frøland sorenskriveremb.,
Mysen, 13.11 1959.

Meddelelse om oppstart av Øierud Landhandleri med Alf og Sverre Teig som eiere i 1959.

Herved anmeldes til firmaregistret at

Øierud Landhandleri,
Alf Teig, Sverre Teig,
er opphørt og bes slettet av registret.
Mysen, 28. oktober 1965.
Alf Teig, Sverre Teig.
Registrert i dag.
Heggen og Frøland sorenskriverembete, Mysen, 28.10 1965.
(32-20.00)

Meddelelse om opphør av Øierud Landhandleri med Alf og Sverre Teig som eiere i 1965.

Det var relativt store avstander mellom noen bordplanker inn til lageret. Vi fikk tatt ut en planke og snek oss inn. En flaske Solo fikk vi med oss. Den drakk vi med stor andektighet oppe i naboskogen. Så familien Teig har til gode en Solo fra meg. De holdt på frem til oktober 1965.

Eva og Hans Petter Lund

18.10.1965 blir forretningen overtatt av Hans Petter Lund og hans frue Eva. De hadde også med seg Aslaug Svendsen som forretningens signatur, men ikke i driften. Dette har sin årsak i noe de den gangen kalte handelsbrev. Eva og Hans Petter med familie bosatte seg i sidebygningen.

Undertegnede, Aslaug Svendsen, bopel Lundestad, Tenor p.å., og Hans Petter Lund, bopel Øierud, Tenor p.å., tillater seg herved å anmelde til firmaregistret at vi akter å drive handel under firma

Øierud Landhandleri.
Aslaug Svendsen, Hans Petter Lund.
Forretningskontoret er i Eidsberg.
Forretningens signatur innehas av Aslaug Svendsen. Prokura er meddelt Hans Petter Lund.
Eidsberg, 18. oktober 1965.
Aslaug Svendsen, Hans Petter Lund.
Registrert i dag.
Heggen og Frøland sorenskriverembete, Mysen, 28/10 1965.

Utklipp om firma-oppstart av Øierud Landhandleri ved Aslaug Svendsen og Hans Petter Lund.

Leif og Bjørge Pedersen

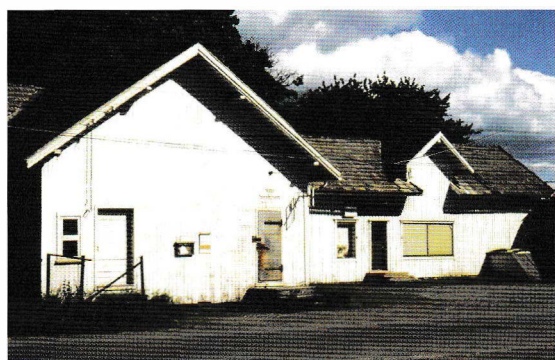
Så i 1969 finner vi de siste som driftet Øierud Landhandleri, Leif og Bjørge Pedersen. De var da inne i sin andre butikk på Slitu. De driftet Øierud til 1974. Da la de ned driften, flyttet ned til Blokka og tok over Slitu Landhandleri.

Etter den tid sto bygget stort sett

Eva og Hans Petter Lund med Anne Berit, Mette i vognen og Bjørnar. Foto utlånt av Thor Nilsen.

tomt til det ble revet. Det ble reist et nytt bygg hvor det blant annet har vært gatekjøkken, reisebyrå, antikk-handel. I dag er det Text Shop som leier hele området

Slitu fryseri. Bildet er fra Oierud Landhandel etter nedleggelsen. Foto utlånt av Thor Nilsen.

Bjørge og Leif Pedersen. Foto utlånt av Thor Nilsen.

Slitu landhandleri i blokka på Slitu

1957 ble et merkeår i Slitu. Da sto blokka, som vi kaller den, ferdig. Det var Hans Trollerud som sto for dette bygget som jeg mener var langt fremme i forhold til tiden. I første etasje var det klargjort for handel og andre virksomheter. Her ble det kafé. Eidsberg sparebank hadde filial der i mange år. Det ble også plass til postkontor og frisørsalong.

Johan Nordberg

Johan Nordberg annonserte prokura 23.10.1957 og åpnet «nye» Slitu Landhandleri i november samme år. Han og kona Elsi kom flyttende fra Bjørkelangen med to gutter. Den tredje gutten kom etterpå.

Butikkdriften den gang var salg over disk og mye i løs vekt. Det var alltid 2–3 ansatte. Noen av de som jobbet for Johan var: Aud og Berit Hansen, Kirsten Dahl, Aud Martinsen, Jorun Nordheim, Else Svendsby, Jorun Gangnes og Astrid Sukken. Kona Elsi var også mye med i den daglige drift.

Eldste-sønnen Kjell-Olav begynte i butikken som ungdom. Det var

Johan Nordberg i kjent stil. Foto utlånt av Thor Nilsen.

varekjøring til kundene. Slik fikk han øvelseskjøre på gårdsveiene på Slitu. Jeg husker godt at Johan kom på fredag med varer som var bestilt. I tillegg hadde han god tid til å slå av en prat, så dagene ble nok lange. Det var vanlig å handle på bok, dvs. kreditt. Johan var vel litt tvilende når vi unggutter kom og ville ha «kandissukkertøy» på krita!

Nevnes bør det vel også at familien Nordberg var meget musikalske. De tre sønnene Kjell-Olav, John Egil og Per Øivind startet opp Opus Band sammen med nabogutten Birger.

Johan ga seg med butikkdriften ved nyttår i 1972.

Sverre Trollerud

Sverre Trollerud tok da over driften, og gjorde samtidig om til selvbetjening. Da

Opus Band ved oppstart for mange år siden. Foto utlånt av Thor Nilsen.

var det mange forvirrede eldre damer en liten stund som måtte finne frem det de skulle ha selv, men slikt går seg til.

Leif og Bjørg Pedersen

I 1974 tok *Leif og Bjørg Pedersen* over Slitu Landhandleri. De var da vel kjent på Slitu ettersom dette var deres tredje butikk. Bjørg og Leif var veldig flittige i samfunnet ellers. Hvor mange liter vaffelrøre Bjørg har laget på bakrommet i butikken til bingoen vi hadde på Slitu i mange år, ja, da må vi opp i hundrevis.

Kari Osflaten

De holdt det gående til 1988. Da ble *Kari Osflaten* innehaver. Det var ikke lett å drive nærbutikk på Slitu da vi også hadde fått Obs! like i nærheten. Kari foretok et kontrollert nedsalg av butikken i januar 1994. Fra da av har det ikke vært noe dagligvaresalg i blokka.

Slitu kafé

Aslaug Trollerud drev Slitu kafé fra den åpnet 1.5.1960 til 1976. Dette ble et samlingspunkt og et eget miljø for ungdom og eldre, både fra Slitu og fra bygdene rundt. Det var her man traff hverandre. Kanskje det første kysset og

To gutter på trappa til Slitu Landhandleri. Foto utlånt av Thor Nilsen.

andre hendelser kunne skje her nede. Det var vel kjent i hele Indre Østfold at her var det mange kjekke gutter, så jenter fra Askim og omegn søkte dit! Også ekteskap som holder den dag i dag, begynte i og rundt kaféen.

Vi husker flipperspillet for 10 øre spillet, Rock-Ola-boksen med alle de flotte sangene: Fem plater for 25 øre. På menyen sto det pølser, potetstappe, brus, vafler, hjemmebakke kaker, kule-is, som var sjeldent den gangen, og ikke å forglemme de herlige karbonadesmørbrødene som ble servert. Mange lastebilsjåfører la også inn spisepause på Slitu kafé. Kort sagt ble stedet et viktig «hjem» for mange av oss.

Aslaug Trollerud på kafé-kjøkkenet. På besøk: Knut Bakke, Steinar Lysaker og Birger Trollerud. Foto utlånt av Thor Nilsen.

Kåre Bamsrud

Der hvor vi dag finner Slitu Pizza, var det landhandleri i mange år. Huset ble bygget i flere etapper, men sto stort sett ferdig i 1959. Kåre Bamsrud driftet landhandleri der frem til Leif og Bjørg Pedersen tok over i perioden 1966–1969, da under navnet Tenor Handel.

Kåre tok over

Kåre drev stort i mange år, blant annet med utvidet drift innen dreneringsrør og mye annet innen den sektoren. Vi som husker det, la merke til at hele område rundt var fylt opp av bygnings-artikler.

Da Kåre gav seg, ble det forsøkt drift der av noen kvinner i nærområdet, men det var ikke grunnlag for å drive butikken som levevei lenger.

Vi kan også huske en som prøvde seg på frukt & grønt-butikk! I tillegg

Flyfoto av forretningen til Kåre Bamsrud. Foto utlånt av Thor Nilsen.

hadde Ole K. Syversen salg der av luft-kompressorer.

Jan Larsen kjøpte huset i 1993 og drev en stund kafé og pub. Pub-driften ble etter hvert utleid til andre. I dag er lokalene utleid til blant andre Slitu Pizza, som har sin virksomhet der.

Ansatte hos Kåre Bamsrud. Fra venstre: Grete Larsen, f. Sørby; Gerd Heier, f. Mortvedt; Karen Bamsrud og Ingrid Bamsrud. Foto utlånt av Thor Nilsen.

Til informasjon

Som beskrevet i Haakon 2018, var det også butikk på «Løkka». Den lå like ved der Statoil drev. Ca. 1888 startet Christian Christensen opp landhandel her, og hans sønn, *Jul Øierud*, overtok ca. 1908. Den ble driftet frem til ca. 1931.

I det «brune» huset midt på bilde var Løkka.
Foto utlånt av Thor Nilsen.

På Ulrikstad finner vi også en som drev landhandleri, *O. Dybwad*, fra 1913. Men han har jeg ingen ytterligere opplysninger om.

Den 11te januar
aapner jeg en
handelsforretning
paa „Ulrikstad“ pr. Slitu 1ste klasses varer. Reel behandling.
O. Dybwad.

O. Dybwad startet opp handelsforretning på Ulrikstad 11. januar 1913. Annonse fra Indre Smaalenenes Avis 10/1 1913.

Fersk bakhonved
Bestillinger mottas nå
De ringer
Vi bringer
Mysen Brensel
BRØDR. FAMSrud
Tlf. 89 44 07.